

Н. В. Пильгун,
кандидат юридичних наук, доцент

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

Національний авіаційний університет,
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: tidp_kaf_nau@gmail.com

Мета: у статті розглянуто історичний аспект формування американської правової системи, функціонування американського загального права та його джерела. Доведено, що правовий прецедент займає центральне місце у правовій системі англо-саксонського напрямку. **Методи дослідження:** історичний метод, порівняльно-правовий. **Результати:** визначено, що особливості американської правової системи полягають у джерелах права, у його структурі та у його застосуванні. **Обговорення:** історичного аспекту формування американської правової системи у системі американського загального права.

Ключові слова: американська правова система, американське загальне право, джерела американського права, правовий прецедент.

Постановка проблеми та її актуальність. Право є одним із найскладніших явищ людської цивілізації. У сучасній англомовній науковій літературі право визначається як воля держави і як норми поведінки, обумовлені природою людини. Такий дуалістичний підхід американської правової системи, розуміння поняття права відображається на з'ясуванні суті і змісту джерел американського права. З огляду на це, актуальність дослідження американської правової системи розкривається через фактори, які впливали на специфіку розвитку американського загального права, де були протиріччя між штатами і федерацією, велика імміграція та міграція населення, різноманітність віросповідань, систем освіти та суспільних ідеологій. А у сукупності це породжувало правовий дуалізм, суть якого в тому, що на територію штату поширюється дія двох правових систем – штату і федерації.

Аналіз досліджень і публікацій. У науковій юридичній літературі достатньо розкрита дана тема. Важливе місце у американській правовій системі займає таке джерело права, як правовий прецедент, який в правовій науці достатньо висвітлений, та в юридичній практиці України

мало використовується. Окремі теоретичні аспекти американської правової системи, сутності її функціонування проаналізовано й досліджено, зокрема: О.Ф. Скакун, Н.М. Оніщенко, О.В. Тюріна, В. Берхнем, Макс Вебер, О.А. Жидков, А.А. Мишин, О.В. Зайчук, Алексіс де Токвіль, Н.М. Васильєв, Рене Давид та іншими. Однак аналіз останніх наукових напрацювань дозволяє зробити цілком умотивований висновок про те, що на сьогодні прослідковується недостатня теоретична та правотворча розробленість зазначених питань, а також вбачається нагальна потреба розкриття правового прецеденту з точки зору правового аналізу, як джерела права.

Мета статті полягає у необхідності комплексної наукової розробки теоретичних аспектів сутності та історико-правової природи американської правової системи.

Виклад основного матеріалу. В американській правовій системі поняття «джерело права» є одним із засобів формування національної системи. Поняття «джерело права» включає Конституцію США, суддівську правотворчість.

Стержнем американської, так само, як і англійської системи права, є так зване загальне

право. Найважливіші норми англійського загального права були вироблені ще у період феодалізму. Проте колоністи Америки зустрічалися з проблемами, які не могли бути вирішені нормами такого права. Тому вони творили на основі Біблії своє загальне право.

Необхідно зазначити, що під час колонізації Північної Америки туди прибували як різноманітні авантюристи, так і ті, що керувалися політичними або релігійними мотивами. Для останніх характерним було дотримання порядку та висока моральність. Як правило, вони у своїй переважній більшості були людьми освіченими та набожними. За суворість моральних принципів їх називали пуританами.

Пуританізм був не тільки релігійною доктриною; за своїми ідеями він був близький демократичним теоріям. В основі пуританської ідеології були ідеї відомого релігійного реформатора Кальвіна. «Вірою, в ім'я якої у XVI і XVII століттях у найбільш розвинених капіталістичних країнах – у Нідерландах, Англії, Франції – точилася жорстока політична або ідеологічна боротьба..., - пише Макс Вебер, - був кальвінізм. Найбільш важливою для цього вчення догмою вважалось (і вважається донині) вчення про обраність» [1, с. 11]. У кальвіністському символі віри ця релігійна догма, яка стала, за Вебером, психологічною основою «духу капіталізму», була сформульована наступним чином: «Бог рішенням своїм і для прояви величчя своєї визначив одних людей на вічне життя, інших прирік на вічну смерть... І до вподоби Богу ті, яких він визначив на вічне життя, і тільки їх..., визначив їх для блага всемогутністю своєю» [1, с. 13].

Пуритани вважали, що богообрані особи мають виділятися із загальної маси людей своїми діями та успіхами у повсякденному житті. Пуританізм був не тільки релігійною, а й політичною течією.

На думку М. Вебера «прагнення до підприємництва», «прагнення до наживи», до найбільшої грошової вигоди само по собі нічого спільного не має з капіталізмом..., «не тотожні капіталізму і найменше – його духу». Він стверджує, що сучасний капіталізм, тісно пов'язаний

з розвитком техніки та створеними нею новими можливостями, спричинив своєрідний соціальний устрій західного суспільства, що у свою чергу призвело до появи раціональної структури права і управління. На його думку, авантюристичний, спекулятивно-торговий капіталізм та політично обумовлений капіталізм різних видів може існувати без раціональної структури права і управління.

На Заході було розроблено специфічну релігійну господарську етику. Аскетичний раціоналізм релігійної господарської етики буржуазії має велике значення і для соціально-політичної етики, тобто, для організації і функції держави.

Перші 50 пуритан, що прибули до Америки у 1620 р. на вітрильнику «Мейфлавер», уклали між собою таку угоду: «Ми, що нижче підписалися..., ухвалили об'єднатися у політичну спільноту для кращого самоуправління, а також для досягнення нашої мети, й для втілення цієї угоди ми ухвалимо закони, розпорядження та акти, а також згідно з потребою створимо адміністративні установи, яким ми обіцяємо підпорядковуватись і користися» [4, с. 44].

Подібні угоди укладали між собою жителі таких колоній, як Род-Айленд, Коннектикут, Провіденс та деяких інших. Так було започатковано ідею місцевого самоврядування в англійських колоніях Північної Америки та закладено основи американського загального права.

Англійські колонії поділялися на три типи: коронні (Нью-Йорк), приватні (Мериленд, Північна та Південна Кароліна, Пенсільванія, Нью-Джерсі) та самоврядні (решта колоній). На чолі кожної колонії був губернатор: у коронних він призначався королем, у приватних – приватною особою, у самоврядних – обирався населенням. При губернаторі у кожній колонії була рада, яка обиралася населенням. Кожна колонія мала свої законодавчі збори – Законодавчу Асамблею. У зв'язку із зазначеним, колонії, по суті справи, мали певний суверенітет: законодавчі збори ухвалювали закони, могли укласти мир і оголошувати війну, регламентувати діяльність поліції; посадові особи у своїй переважній більшості обиралися. Органом самоврядування

у колоніях була громада – збори дорослого населення. Громади об'єднувались в округи. Населення громади брало участь у вирішенні загальних справ, голосувало за встановлення виду і розміру податків; виборні посадові особи були відповідальні перед виборцями; жителі користувалися особистою свободою і розглядали цивільні і кримінальні справи у суді за участю присяжних. Особи чоловічої статі старші 16 років мали носити зброю, обирали офіцерський корпус. Громади піклувалися про бідних, займалися будівництвом і ремонтом доріг і призначали спеціальних посадовців для нагляду за виконанням таких робіт; у громадах проводили реєстрацію народження, смерті, шлюбів. Для цього призначалися спеціальні посадові особи. Громада утворювала і матеріально утримувала школи, в тому числі й вищі навчальні заклади. Муніципалітети мали наглядати за тим, щоб батьки відправляли дітей до школи; у випадку невиконання батьками своїх обов'язків, громада встановлювала над дітьми опіку.

Отже, органи влади, які існували в північних колоніях, базувалися на принципах народо-владдя; ці принципи колоністи прагнули закріпити відповідними законами, але метрополія противилася цьому.

У південних колоніях існували зовсім інші форми організації органів влади і домінувало плантаційне господарство, базоване на праці рабів. Органом самоврядування у південних колоніях був з'їзд плантаторів округу. Окрім того, у південних колоніях існував майновий ценз для виборців, а тому вищі органи влади у південних колоніях формувалися заможними виборцями.

Громади у північних колоніях склалися у середньому з двох тисяч жителів. Дорослі члени громади обирали трьох членів міського управління, діяльність яких спрямовувалась виборцями відповідно до законів колонії та загального права. У великих містах виборці обирали мера та двопалатну муніципальну раду.

Після одержання колоніями незалежності інститут громадської влади зміцнів. Так, наприклад, у 30-і роки XIX століття у штаті Массачусетс нараховувалося 305 громад, у штаті Нью-Йорк – 104 громади [4, с. 65].

Члени міського управління виконували волю виборців. Якщо, наприклад, виникала проблема відкриття нової школи, поліклініки, будівництва дороги тощо, то скликалися збори громади (town-meeting) і на них приймалися рішення. Тобто, коли проблеми, що виникали стосувалися безпосередньо життя громади, то вони вирішувалися самою громадою, а не виборними особами. У той же час громада підпорядковувалася і діяла відповідно до законів штату. Так, наприклад, розмір податків встановлювали законодавчі збори штатів, але накладала і стягувала їх громада.

Американські громади, виходячи з власних уявлень про народний суверенітет, вдавалися до застосування поза правового судочинства. Суть його у застосуванні групою громадян у кримінальному судочинстві поза правових методів – самосудів.

У самосудах брали участь навіть судді, адвокати та поліція. Самосуди мали місце навіть протягом усього XIX ст. На самосудах було вироблено загальні правила: смертна кара застосовувалась до гвалтівників, спокусників як дівчат, так і одружених жінок; стосовно тих, хто образив жінку і не вибачився; стосовно конокрадів і крадіїв великої рогатої худоби. У той же час того, хто пережив справедливую дуель, слід вважати невинним; того, хто вбив у справедливій боротьбі, треба виправдати; пряма брехня або образа словом виправдовує застосування насилля; компанія, яка виступає відповідачем, має вважатись такою, що прогнала за індивідуальним цивільним позовом; вважається, що працівник, який подає позов до роботодавця стосовно відшкодування збитків, має переважаюче право своєї дії [4, с. 61]. Ці норми загального права застосовувались аж до кінця XIX ст.

Здобувши незалежність, американці не могли тривалий час визначитися щодо застосування джерел права: одні виступали за кодифікацію, а інші - за загальне право. На середину XIX століття у більшості штатів визначилися, що має застосовуватись загальне право.

Між американським і англійським загальним правом існують значні розбіжності. У американському загальному праві міститься чимало характерних особливостей, що наближує його

до романо-германської правової системи. У значній кількості штатів було відкинуто старі форми позовів, що дало можливість суддям приділяти увагу не процесуальному, а матеріальному праву; здійснювалася консолідація права шляхом систематизації його норм за окремими галузями. В обох країнах існує однакова концепція права, поняття і тлумачення норм права, спільні категорійні поняття, але у США в наявності дуалізм права; відрізняється теорія права, як і практика його застосування.

Разом із тим необхідно зазначити, що судова практика в США у XX столітті пішла шляхом узгодження розвитку американського права з розвитком права Англії. Зближення умов життя обох країн сприяло у XX столітті зближенню американського і англійського права. Зближення проявилось у тому, що американські юристи відкинули давні форми позовів. Більше стали приділяти увагу матеріальному, а не процесуальному праву. У XX столітті у більшості штатів почали розглядати право як таке, що може сприяти розвитку постіндустріального суспільства, а тому там пішли шляхом ліквідації дуалізму звичаєвого права і права справедливості, знищення архаїчних рішень і норм.

Факторами, які впливали на специфіку розвитку американського загального права були протиріччя між штатами і федерацією, широка імміграція та міграція, чисельність віросповідань та різноманітність систем освіти та суспільних ідеологій.

На думку американських правознавців у США існує тільки загальне право штатів, а федеральне загальне право відсутнє. Якщо погодитись з таким твердженням, то необхідно визнати, що існує така ж кількість загального права, як і штатів. Отже, теоретично системи загального права різні. Але практично вони ідентичні, а це значить, що існує єдине загальне право, яке за способом застосування є федеральним правом.

У відповідності до цієї теорії права, основою правильного судового рішення була логіка або аргументація. А це давало можливість обґрунтувати існування незалежного загального права.

Суддя Верховного штату Масачусетс Олівер Холмс на початку 80-х років XIX століття виходив у своїх рішеннях з положення, що загальне право є результатом життєвого досвіду, а тому судді у своїх рішеннях повинні керуватися не логікою чи аргументацією, а громадською думкою, пануючими у суспільстві моральними та політичними ідеями.

Погляди О. Холмса на теорію загального права у 30-і роки XX століття були розвинені професором Карлом Ллевеліном та суддею Джеромом Френком, які вважали, що право треба творити. Його зміст має залежати від історичних, економічних та соціально-політичних факторів. Проте і донині характерний для теорії незалежного існування права формалізм впливає на прийняття судових рішень. Разом з тим, судді, виходячи із здорового глузду, або з реалістичності юридичного процесу, приймають відповідні рішення і тим самим беруть участь у творенні і розвитку загального права. Оскільки суддівська мораль і етика є продуктом американської правової думки та ідей, то суддівські рішення є не тільки відображенням їх власних переконань, а й усього суспільства. Отже, загальне право, ґрунтуючись на загальноприйнятих нормах моралі, не дозволяє суддям приймати рішення, що суперечать суспільним інтересам.

Виходячи із неписаних норм загального права, судді приймають рішення, які стають прецедентами. Прецеденти повинні бути належним чином аргументовані та обґрунтовані. Така вимога до прецеденту, на думку деяких американських дослідників, обмежує повноваження суддів [6, с. 41].

Досить часто судді не обґрунтовують належним чином свої рішення, а це веде до їх однотипності. За даними відомого американського дослідника американської правової системи В. Бернхема розбіжність суддівських думок на початку 80-х років XX століття становила тільки 3,7% [4, с. 47]. У цілому ж прецедентне рішення творить нове правило, і суддя має встановити наскільки воно відрізняється від діючого правила і як воно може застосовуватись до ще нерозглянутих справ та справ, що виникатимуть у

майбутньому. Зазначимо, що судові рішення в США базуються на принципах підпорядкованості та переконливості.

Принцип підпорядкованості судових рішень передбачає поширення рішення вищого суду на нижчі суди і що раніше прийняті рішення суду обмежують його наступні. На відміну від англійського суду, суд США, коли має справу з власним прецедентом, може його переглянути.

Принцип переконливості означає, що достатньо аргументоване рішення вищого суду якогось штату може стати правилом, якого будуть дотримуватися суди інших штатів. Зауважимо, що судові рішення може застосовуватись як прецедент, коли воно буде оприлюднене у вигляді публікації. Рішення про публікацію приймає той суд, який створив прецедент. Посилатися на неопубліковані судові рішення заборонено.

До кінця XIX століття загальне та прецедентне право було домінуючою формою права США. У XX столітті почало розвиватися право, ґрунтоване на законі, яке внесло досить значні зміни у загальне право.

Компетенція штатів у врегулюванні суспільних відносин є досить широкою. Федеральна ж влада наділена небагатьма повноваженнями. Специфічний американський федералізм породив правовий дуалізм. Правова система США складається з двох підсистем: штату і федерації.

Джерелами права США є федеральна Конституція, конституції штатів та закони, що приймаються Конгресом та законодавчими зборами штатів. Законодавча компетенція штатів і федерації визначена десятим додатком до Конституції США: «Ті повноваження, які не передані Сполученим Штатам цією Конституцією і користування якими не заборонено нею окремим штатам, залишаються відповідно за штатами або народом» [7, с. 42]. Законодавча компетенція федеральної влади базується на статтях Конституції. Але це не означає усунення штатів від участі у прийнятті законів, вони також мають певну компетенцію. Це так звана залишкова компетенція. Норми законів штатів не повинні суперечити нормам федерального закону, вони можуть лише доповнювати їх або заповнювати прогалини і не можуть ставити перепони

торгівлі між штатами. Тобто, принцип залишковості має певні межі. Законодавчі акти приймаються на базі основних положень загального права, але американські судді ставляться досить упереджено до них, оскільки вважають, що закони втручаються у їх сферу.

У Сполучених Штатах закон, як джерело права, до 30-х років XX століття відігравав другорядну роль. З метою упорядкування законодавства як федерації, так і штату у США проводяться консолідаційні роботи. Норми права в консолідаціях систематизовані у алфавітному порядку. До законодавчої компетенції федерації відносяться галузі кримінального, цивільного і процесуального права.

Правову норму в американській правовій системі формує не тільки закон. Як свідчить практика, винесення судових вироків і прийняття судових рішень, домінуючим і головним джерелом права залишається загальне право. Кодекси не применшують значення загального права, яке породжується судовою практикою.

Отже, судова правотворчість була і залишається найголовнішим джерелом права Сполучених Штатів Америки.

Як уже зазначалося вище, деякі юристи намагаються поділяти загальне право США на національне і загальне право кожного штату. Такий поділ впливає із зазначеного вище права федеральної влади приймати закони за принципом залишковості, а також із федеральної судової юрисдикції та юрисдикції судів штатів. У цілому необхідно зазначити, що і федеральна судова система і судова система штатів мають свою ієрархію юрисдикції.

Відповідно до Акту про судоустрій (1789 р.) федеральним судам надано право застосовувати у питаннях, не врегульованих федеральним законом, право того штату, до якого відсилає колізійна норма, що є чинною там, де федеральний суд розглядає справу. Зрозуміло, що це стосується законів штату, проте, коли і в штаті відсутній закон, то постає питання, чи слід федеральному суду застосовувати судову практику штатів, а чи він має, у зв'язку з цим, створювати норми федерального загального права. На це запитання відповідає судова практика США, яка дозволяла федеральним судам діяти на основі

федерального загального права. Але судова практика з кінця 30-х років ХХ століття почала заперечувати існування федерального загального права. Але оскільки існують сфери, які підпадають під виключну компетенцію федерального законодавства, яке може бути відсутнім, то можна стверджувати, що зазначена формула не є абсолютною. Саме у зазначеному випадку і виникає федеральне загальне право. Отже, і до загального права і до законодавчого права США можна застосовувати один і той же принцип: компетенція не федеральної влади, а кожного із штатів.

Не дивлячись на те, що у праві штатів спостерігається значна різниця, але завдяки впливу федерального законодавчого права та тлумаченням Верховним судом США конституційного тексту і додатків до Конституції цілісність американського права залишається непорушним. За деякими даними у 95-98% випадків рішення судів різних штатів середини ХХ століття співпадали [7, с. 44].

Конституційне та адміністративне право Сполучених Штатів Америки має свою специфіку.

Серед федеральних законів особливе місце посідає Конституція США. В ній закріплено не тільки організацію політичних інститутів країни, але й встановлено межі повноважень федеральних органів у їх відносинах із штатами та окремими громадянами.

Досліджуючи цю проблему, автор встановив, що у системі конституційного права закріплене право перевірки закону в судах. Проте, ні Верховний суд США, ні федеральні суди, ані суди штатів за американською Конституцією не наділені таким правом.

Принцип судового контролю за конституційністю законів виник із справи «Мербарі проти Медісона» (1803 р.) [8, с. 44]. Суть справи полягає у тому, що Президент – федераліст Джон Адамс перед приходом до влади президента – республіканця Томаса Джеферсона призначив членом федерального суду федераліста Мербарі. Постанова Джона Адамса про призначення Мербарі була схвалена сенатом і скріплена державною печаткою США, але не була

відправлена Мербарі до того, як президентом уже став Джеферсон. Державний секретар Джеферсона Медісон не відправив Мербарі постанову про його призначення, і той звернувся до Верховного суду з проханням дати вказівку Медісону про відправлення йому зазначеної постанови.

Своєю постановою голова Верховного суду Джон Маршалл визнав, що Мербарі дійсно був призначений федеральним суддею відповідно до закону і мав право отримати повідомлення про своє призначення. Суд міг би запропонувати Медісону відправити повідомлення, проте, зазначив Маршалл, Верховний суд не має права давати такі вказівки, оскільки в Конституції США зазначено, що Верховний суд є тільки апеляційною інстанцією, за винятком деяких випадків. Хоча Акт про судоустрій 1789 р., зазначив Маршалл, дозволяє звертатись безпосередньо до Верховного суду з проханням про видання вказівки адміністрації, але такий дозвіл суперечить Конституції, а тому Верховний суд не може визнати його чинним [8, с. 43]. Отже, Верховний суд визнав неконституційним закон, який встановлював його певні повноваження.

Виконавча гілка влади була задоволена рішенням Верховного суду у справі «Мербарі проти Медісона» і не висловила якихось заперечень досить скромному застосуванню принципу судового контролю за конституційністю законів.

Як висновок, можна сказати, що з плином часу принцип судового контролю за конституційністю законів змінювався завдяки великій повазі американців до судів, як захисників прав і свобод громадян, як таких, що тлумачать загальне право.

Висновки. Отже: а) американська правова система формувалася в умовах специфічного федералізму, який передбачає широку компетенцію штатів і наділяє федеральну владу небагатьма виключними повноваженнями; б) факторами, які впливали на специфіку розвитку американського загального права, були протиріччя між штатами і федерацією, велика імміграція та міграція населення, різноманітність віросповідань, систем освіти та сус-

пільних ідеологій. Тобто у сукупності це породжувало правовий дуалізм, суть якого в тому, що на територію штату поширюється дія двох правових систем – штату і федерації; в) особливістю американської правової системи є дуалізм права, специфічна теорія джерел права та практика його застосування.

Література

1. *Макс Вебер* Протестантская этика. Часть 11 и 111 / М. Вебер. – М., 1973. – С. 11, С. 13.
2. *Алексіс де Токвіль* Про демократію в Америці / Алексіс де Токвіль. – К.: Всесвіт, 1999. – 587 с.
3. *Аннерс Э.* История европейского права / Э. Аннерс. – М.: Наука, 1994. – 371 с.
4. *Берхнем В.* Вступ до права та правової системи США / В. Берхнем.– К., 1999. – 51 с.
5. *Історія* держави і права зарубіжних країн: хрестоматія. – К.: Вентурі, 1998. – 134 с.
6. *Goodrich Y.* Restatement and Codification Law / Y. Goodrich Field Centenary. – Essays, 1949. – P. 241-250.
7. *Harcourt Brace.* Jovanovichh American Constitutional Law / Harcourt Brace. Jovanovichh. – Essays and Cases. – Publishers, 1988. – P. 41-44.

8. *Marbury V. Madison* American Constitutional Law / V. Marbury. – Essays and Cases, 1986. – P. 41-44.

References

1. *Maks Veber.* Protestantskaya etyka. Chast' 11 i 111 / M. Veber. – М., 1973. – S. 11, S. 13.
2. *Aleksis de Tokvill'.* Pro demokratiyu v Amerytsi / Aleksis de Tokvill'. – К.: Vsesvit, 1999. – 587 s.
3. *Anners E.* Istoriya evropeyskoho prava / E. Anners. – М.: Nauka, 1994. – 371 s.
4. *Berkhnem V.* Vstup do prava ta pravovoyi systemy SShA / V. Berkhnem.– К., 1999. – 51 s.
5. *Istoriya derzhavy i prava zarubizhnykh krayin:* khrestomatiya. – Kyiv: Venturi, 1998. – 134 s.
6. *Goodrich Y.* Restatement and Codification Law / Y. Goodrich Field Centenary. – Essays, 1949. – P. 241-250.
7. *Harcourt Brace.* Jovanovichh American Constitutional Law / Harcourt Brace. Jovanovichh. – Essays and Cases. – Publishers, 1988. – P. 41-44.
8. *Marbury V. Madison* American Constitutional Law / V. Marbury. – Essays and Cases, 1986. – P. 41-44.

**ИСТОРИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ФОРМИРОВАНИЯ
АМЕРИКАНСКОЙ ПРАВОВОЙ СИСТЕМЫ**

Национальный авиационный университет
проспект Космонавта Комарова, 1, 03680, Киев, Украина
E-mail: tidp_kaf_nau@gmail.com

Цель: в статье рассмотрен исторический аспект формирования американской правовой системы, функционирования американского общего права и его источников. Доказано, что правовой прецедент занимает центральное место в правовой системе англо-саксонского направления. **Методы исследования:** исторический метод, сравнительно-правовой. **Результаты:** определено, что особенности американской правовой системы заключаются в источниках права, в его структуре и его применении. **Обсуждение:** исторического аспекта формирования американской правовой системы в системе американского общего права.

Ключевые слова: американская правовая система, американское общее право, источники американского права, правовой прецедент.

N. Pylgun

**HISTORICAL ASPECTS OF FORMATION
AMERICAN LEGAL SYSTEM**

National Aviation University
Kosmonavta Komarova Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: tidp_kaf_nau@gmail.com

The purpose: this article deals with the historical aspect of the formation of the American legal system, the functioning of American common law and its sources. It is proved that the legal precedent occupies a central place in the legal system of the Anglo-Saxon direction. **Methods of the research:** historical method, comparative-legal method. **Results:** it is determined that the peculiarities of American legal system lie in the source of law, its structure and application. **Discussion:** of the historical aspect of formation of American legal system in the system of American common law.

Keywords: American legal system, American common law, sources of American law, legal precedent.